

hed er en ufravigelig Betingelse for Kreditens Liv, Omsætningens Blomstring og Agerdyrningens Lykke, og at Lehn osv. ere uforenelige med Formuernes Omsætning og med Grundprinciperne for Arvesølgen. Det er vist Ord, som vi kunne tage op her og gjøre til vore ligeoverfor dette Forhold ganske og aldeles. Dog vil der være nogen Ulempe med Hensyn til Følgerne af Lovforslaget, hvad Grundprinciperne for Arvesølgen angaar, hvis man vil fastholde en Arvesølge som den, der er nævnt i § 22; thi da gaar man bort fra en absurd Arvesølge og godkjender en anden Ordning, som vistnok faktisk vil blive benyttet ligesaa absurd. Men ellers kunne vi vistnok i det Hele anvende disse Ord ogsaa overfor vore Forhold. Her i vort Samfund have disse Giendomme, som der her er Tale om, stor Betydning. Saavidt jeg husker, angaar det de allerfleste af 80 store Gods, som ville komme bort fra den døde Gaand og i mangfoldige Tilfælde blive overdragne, brugte og eiede af Folk, der forstaa at drage Nytte af deres Værdi paa en for Samfundet langt heldigere Maade. De kunne da blive Gjenstand for Omsætning og Fordeling mellem Mænd, der forstaa at bruge Formuen osv., hvilket Altsammen nu ikke foregaar, som det burde. Det vil i mangfoldige Tilfælde have Indflydelse paa Liv og Omsætning i vort lille Samfund og Alt, hvad der staar i Forbindelse dermed. Jeg skal nu ikke nærmere søge at begrunde dette, men er det da saa, maa det anerkjendes, saa veed jeg ikke, hvad der skulde afholde os fra at gaa den klare og tydeligt begrundede Vej, som andre Stater have vist os, og som vi ere saa stærkt opfordrede til at gaa. Det var disse almindelige Betragtninger, som jeg vilde fremsætte overfor dette Lovforslag.]

Justitsministeren: De Grundsaetninger, hvorfra der er gaaet ud ved dette Lovforslags Udarbeidelse, og som jeg maa fastholde, har jeg tidligere havt Leilighed til at udvilde for det ærede Thing. Jeg har i saa Henseende intet Nyt at sige. Hvis jeg troede, at jeg kunde udrette Noget for Sagens Fremme ved atter nu under denne Sagens første Be-

handling paany at gjentage den Udvikling, jeg tidligere har givet, skulde jeg naturligvis gjerne gjøre det, men jeg tror, at der for Diebliffet ikke vilde vindes Noget derved. Det maa vise sig ved Sagens senere Behandling, om det kan lykkes at bringe dette Lovforslag gennem. Det, der derfor bragte mig til at begjære Ordet, var nærmest en Ytring af det ærede Medlem, som nu satte sig (Berg), med Hensyn til den Maade, hvorpaa Lovforslaget var fremlagt, nemlig med ganske enkelte Undtagelser uforandret, saaledes som det i sidste Samling kom fra det andet Thing til Folkethinget, uden at det kom til anden Behandling her i Thinget. Det har jeg gjort med velberaad Hu, mine Herrer! Jeg var efter den Maade, hvorpaa Sagen sidst blev behandlet i Udvalget, i Tvivl, om jeg atter skulde forelægge Lovforslaget for det høie Thing. Man har ikke megen Lyst til at bringe Lovforslag frem, naar man ser, at de Grundtanke, som ere gjennemførte i Lovforslaget, og som betegne de Grændser, indenfor hvilke man kan bevæge sig, miskjendes, ikke anerkjendes, og der fremkom saadanne Forslag fra det ærede Udvalgs Flertal, om hvilket det var mig ganske klart, at hvis det var de ærede Medlemmers sidste Ord, hvis disse Anstuelser fastholdtes af Thingets Flertal, der havde valgt det, var det mig ikke muligt at føre denne Sag igennem til en lykkelig Ende. Jeg var som sagt meget i Tvivl, om jeg skulde bringe Sagen frem igjen, men det forekom mig dog at være min Pligt at gjøre det. Jeg havde efter den Samtale, jeg havde med det ærede Udvalg, skjøndt det var i den sidste Tid, ligesom nogen Fornemmelse af, at mine Bemærkninger dog ikke i enhver Henseende havde været frugtesløse; men det var mig ikke muligt at vide, hvilket Hensyn der vilde blive taget til mine Indvendinger, og selv om jeg maatte have taget fejl i denne Fornemmelse, fandt jeg det dog rigtigst, at Sagen fremmedes til en Afstemning i Thinget. Under disse Omstændigheder syntes det mig imidlertid uheldigt at gennemgaa alle Forslagets Enkeltheder, uden at jeg vidste, om der kunde komme noget omhelst Udbytte deraf; jeg troede, at jeg fremmede Sagen og en mulig Overenskomst bedre ved